

אני בונה אומה

כאשר הגיע מרן הרב קוק לארץ, הלך רבי דוד הכהן – הנזיר – כל הלילה ברגל מירושלים לחברון כדי להקביל את פניו, ושמע שם שיעור ממנו. אמר לו הנזיר: אם כן, מה שהרב אומר, זה כמו חב"ד". חייך מרן הרב ואמר לו: "אני בונה האומה"¹.

"דור דור ודורשיו, דור דור וחכמיו"². בכל דור יש הנהגה אחרת של ריבוננו של עולם בעולמו, ועל פיה הוא שולח את מנהיגי הדור³.

התורה כוללת את כל הדורות מראש עד סוף, כל השאלות וכל המצבים, וכל דור יש לו שליח אלהי מיוחד לגילוי עוד חלק של תורה שהיה גנוז עד כה והיה ידוע רק ליחידי יחידים שהם מעל הדורות, מעל הזמנים ומביטים במבט מקיף על הכל.

הרב הלל צייטלין כתב מאמר בשם "הקו היסודי בקבלה של הרב קוק" בו הוא משווה את קבלת האר"י, קבלת הבעל שם טוב, קבלת חב"ד וקבלת הרב קוק. רבינו הרב צבי יהודה אמר שמאמר זה נכון באופן כללי ושהוא קלע אל הנקודה אלא שיש להוסיף קבלת הגר"א. אם כן, אומר הרב הלל צייטלין, האר"י דיבר על האור האלהי שבעולמים, הבעל שם טוב, ובעקבותיו בעל התניא הוריד את האור לתוך האדם. רבנו הרב צבי יהודה הוסיף שהגר"א גילה את האור האלהי שבתורה. ולבסוף, מרן הרב קוק גילה את האור האלהי שבאומה⁴.

¹ עיין מבוא לאורות הקודש ע"מ 21: "מוצא חכמת הקודש, של הרב, היא כללות נשמות ישראל, ומגמתה גאולת כנסת ישראל, ותחית קדשה. וכן היה דבר הרב, בהבדל דרכו מהחסידות החדשה, הקרובה לו: 'אני בונה האומה'".

² סנהדרין לח ב.

³ אבן שלמה י"א ט.

⁴ ספרן של יחידים 235.

כמובן, הכל קשור. ודאי כולם מביטים על הכל אבל נקודת המבט משתנה. משל לכמה אנשים המסתכלים על הכוכבים ממגדל גבוה, אבל כל אחד נמצא במקום אחר במגדל, ורואה מנקודת זווית אחרת (שם 236) או אם תרצו, כל אחד נמצא בנקודת זמן אחרת.

הנה במאה השנים האחרונות, נפל דבר עצום: "תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ גלויותינו". החל קיבוץ גלויות. אמר משהו: כאשר נולד סבו של סבי היו בארץ 12,000 יהודים. כשנולד סבא רבא – 30,000. סבא – 80,000. אבא – 200,000. אני – 600,000. בני – 2 מיליון, ובהולדת נכדי – 5 מיליון!

אבל קיבוץ גלויות אינו רק שינוי מקום גיאוגרפי והעברת אוכלוסין. אנו מתקבצים יחד ונהיים לעם אחד מחדש. מיחידים מפוזרים, מעם מפוזר ומפורד, אנו חוזרים להיות "ומי כמוןך ישראל, גוי אחד בארץ"⁵.

המהר"ל בראשית ספרו 'נצח ישראל', מסביר שיש שלושה מאפיינים לעם בריא, לעם טבעי, לעם נורמאלי: הוא יחד, הוא בארצו, הוא עצמאי. התרגום המעשי הוא: מדינה, צבא, ממשלה וכל מוסדותיה.

אט אט חוזרת לנו ההכרה, ההבנה, האמונה, שאנו עם, ושאנו צריכים לחיות חיי עם. כבר מאה שנה, אנו מתעוררים. אך יש עוד יהודים רבים שעדיין שקועים בתרדמה: בגלות וגם בארץ. ויש גם דתיים רבים שעוד לא הבינו מה זו אומה, אבל אנו מתקדמים, אנו נישאים על כנפי תנועה אדירה, היא התנועה הציונית:

"קמה באחרית הימים תנועה חרישית מלאה אונים וחפצים, מלאה ניגודים וסתירות, מלאה אורות ומחשכים, וחושבת לחתור אל החוף ליושנת ישראל"⁶.

⁵ דברי הימים א', י"ז כא.

⁶ אורות לח.

בס"ד.

לכן הרבה דתיים רואים את המחשכים ומחרימים. לעומתם הרבה חילוניים רואים את האורים ומזדהים. בא מרן הרב קוק, וראה את האורות והמחשכים גם יחד, ואמר: "אני בונה האומה".

כלומר: אני מעצים את האורות למען יגרשו את המחשכים. מרן הרב קוק כותב על עצמו:

"ידעתי כי למחזיה שלחני ד' אל אדמת הקודש"⁷.

להזריק נשמה לתחייה הלאומית או ליתר דיוק לגלות את נשמת התחייה הלאומית.

ועוד כותב מרן הרב על עצמו:

"ואנוכי הנני עבד נמכר לרבים, לעבוד ולמשא, לעם ד' המחזל להכות שורשיו על אדמת נחלתו, בתקורת גאולה"⁸.

מלאכה גדולה היא זו. מלאכה של תורה, מה שרבנו הרב צבי יהודה הגדיר: "התורה הגואלת"⁹, התורה שמלמדת אותנו איך לבנות את גאולת עמנו על פי דבר ד'.

גם לבנות אדם יחיד, זו מלאכה גדולה. אך לבנות אומה, היא לאין ערוך קשה ומסובכת. לשם כך נשלח מרן הרב: "אני בונה האומה".

⁷ אגרות, א, עמ' קפט.
⁸ שם רלטי-רמ.
⁹ אור לנתיבתי רפ.

בס"ד.

אך בל נחשוב שהוא אינו בונה את האדם, את היחיד. אדרבה, בונה אותו עוד יותר. בשביל להיות חלק של בניין האומה ולא רק אוסף של יחידים, האדם צריך להיות הרבה יותר מלא תורה ומשנה, גמרא ושולחן ערוך, יראת שמים ומידות טובות, קדושה וטהרה, מסילת ישרים וחובות הלבבות.

ולא פחות מזה, תחיית האומה צריכה גם להחיות את היחידים שיהיו לעילא ולעילא, כדברי מרן הרב:

"אם התחיה הלאומית לא תחדש לנו הארה בתפילה, הארה בתורה, הארה בדרכי המוסר והקשבת האמונה, איננה עדיין תחיה אמתית"¹⁰.

זאת שליחותו האלוהית של מרן הרב קוק - להפוך את תחייתנו לתחייה אמתית. וב"ה מאז מאה שנה, הוא הולכת והופכת אמתית בזכות ה"אורות" של בעל האורות. אבל עוד ארוכה הדרך לפנינו.

עוד הרבה עלינו ללמוד את האורות, ללמוד וללמד, ולגלות את האורות שגנוזים בתחייתנו, עד אשר יתקיים במלואו חזון מרן הרב:

"מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כסא ד' בעולם, שכל חפצה הוא שיהיה ד' אחד ושמו אחד"¹¹.

¹⁰ מאמרי הראיה 414.
¹¹ אורות עמ' קט.